

Problem medsebojnih terjatev med podjetji

Dolgovi in terjatve
železarne v Zenici

V začetku januarja letos je železarni v Zenici okoli 1000 kupcev — raznih podjetij iz vse države — dolgovalo zelo visoko vsoto. Dolgovi, ki so bili starejši kakor mesec dni, so znašali nekaj milijard dinarjev.

Na seznamu dolžnikov — katerih dolg gre v stotino ali več stotin milijonov dinarjev — so številna podjetja, ki trošijo jeklo, iz vseh naših republik. Med njimi so: železarna v Sisku, »Ivo-Lola Ribar«, Tovarna kablov v Sverozarevu, »Metalna« v Mariboru, »Mehanizacija« v Sarajevu.

Po drugi strani pa ima tudi Zenica velik dolg. Samo »Juzo-metal« v Beogradu dolguje okoli milijardo dinarjev, razen tega pa še rudniku v Varešu, »Magnohrom«, elektrarnam itd.

Obstaja torej veriga neporavnanih finančnih obveznosti, čeprav je predpisani rok za njihovo plačilo že potekel. Razumljivo je, da ustvarja to razne posledice, predvsem pa težave za sama podjetja, ki so takho postala upniki drugih.

Zakaj je plačilo teh dolgov nedavno postalo problem?

Anketa, ki jo je v tej zvezi izvedla sama Zenica pri svojih dolžnikih, daje predvsem tale odgovor: zmanjšanje obsega investicij in zato težava s prodajo njihovih izdelkov.

Nam se zdi, da ta odgovor ni zadovoljiv. V njem je samo del resnice, kajti pravi odgovor je dejansko v samem podjetju, v njegovem poslovanju in njegovi politiki. To pa ne samo v »Zenici«, temveč tudi v vseh drugih, ki so po naravi dela med seboj povezana.

Znanj so razlogi, ki zahtevajo investicijsko politiko, kakršna je bila nedavno formulirana na po-

svetovanju pri tovarišu Titu in na IV. plenumu SZDLJ. Jasno je, da je taka politika nujna. Dejansko pomeni reševanje problemov v našem gospodarstvu. Po drugi strani pa ne ustvarja težav v teški industriji, temveč odkriva njene slabosti — kljub ekonomskemu dvigu, ki je bil tu dosežen.

Kar je zelo pozitivno v naši sedanjosti investicijski politiki, je — razen drugega — to, da spravi proizvajalce v položaj, ko morajo ekonomsko misliti o vseh svojih postopkih. To zahteva temeljiti ekonomski račun v organizaciji proizvodnje, znižanju lastne cene ali prodajne cene, angažiranju potrebnih obratnih sredstev in obzirnost v trgovskem poslovanju. Doslej teh vprašanj nismo postavljali tako resno. Monopolistični položaj številnih podjetij in povpraševanje, ki mu ni bilo mogoče zadostiti, sta zakrivala te notranje probleme podjetij. Sedaj pa se že kaže, da po starem ne bo več mogoče in da se bodo morali organi upravljanja lotiti teh vprašanj mnogo bolj široko.

»Naša skupnost« je v prejšnji številki široko obravnavala vgrajenja strojegradnje — ki so konec koncev tudi vprašanja jeklarn. Razen drugega smo povedali, da je negotovost glede razvoja strojegradnje — ki je glavni kupec jekla — popolnoma neumestna. Opozorili b. tukaj še na aktivnost železnic. Železnice zelo potrebujejo železniške tračnice, ki jih izdeluje Zenica, imajo pa na razpolago tudi kupna sredstva. Postavlja se vprašanje, zakaj železnice ne kupujejo tračnic. To bi vsekakor bila pomoč v trenutnem reševanju problema Zenice — razen posredovanja zveznega izvršnega sveta glede dajanja kratkoročnih kreditov črni metalurgiji.

Nagrajevanje v novomeškem okraju

V novomeškem okraju je od leta 1954 do danes znatno naraslo število delavcev, ki delajo po normah.

Prav zato je tem večja škoda, da so skoro v vseh podjetjih pravilniki o normah še precej neurejeni, mnoge pa še niso potrdili pristojni organi.

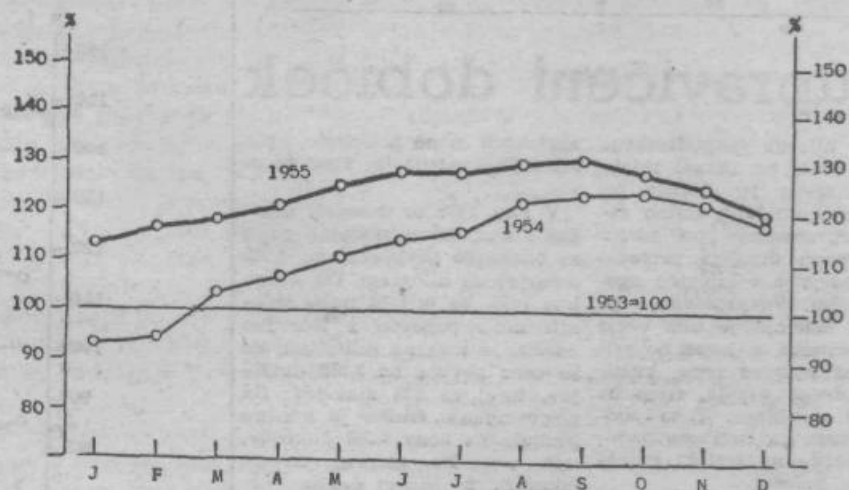
Toda še nekaj drugega je, kar precej komplicira in ovira izvajanje in ustalitev norm. Pravilnike namreč pogosto spreminjajo. To pa vnaša v delo po normah dokajšnjo nesigurnost. Delavec na ta način izgublja zaupanje v norme in njihovo prizadevanje zaradi tega upada.

Se na neki pojav je treba opozoriti v tem okraju. To je umetno, administrativno dviganje kvalifikacij. Od konca meseca marca pa do konca septembra lani je število kvalificiranih delavcev v industriji (tu so mišljeni tudi polkvalificirani in visokokvalificirani) naraslo dvakrat bolj, kakor pa število nekvalificiranih. V gradbeništvu pa je celo število kvalificiranih delavcev zelo naraslo, števila nekvalificiranih pa v istem času padlo, in sicer skoraj za 2 odstotka.

Če pa primerjamo število izvršenih mojstrskih izpitov, ki že nekaj let v vseh panogah občutno nazaduje, in če primerjamo tudi proizvodnjo, ki je ostala v glavnem ista, tedaj je očitno, da gre pri vsem tem v veliki meri za kvalifikacije na papirju, to je za kvalifikacije, ki dejansko niso zaslužene, s čimer so hoteli opravičiti višje tarifne postavke in umetno povečati plačni fond.

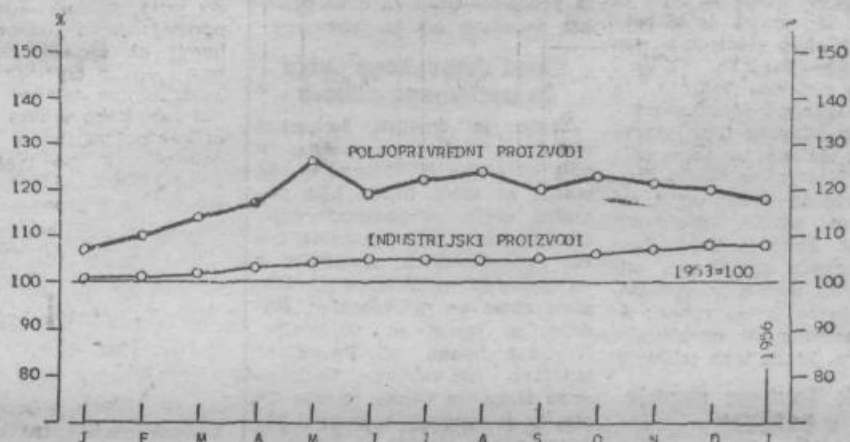
Pričakovati je, da bodo uprave podjetij ter delavski sveti in tudi oblastni organi ob sprejetju sklepov in ukrepov za povečanje proizvodnje in produktivnosti dela vzeli v poštev tudi te pomanjkljivosti.

V PROIZVODNJI ZAPOSLENO OSEBJE

V decembru se je skupno število zaposlenega osebja zmanjšalo še za 5 točk v odnosu na november. To zmanjšanje obsega gradbeništvu, kjer je bilo v decembru zaposlenih 40.000 oseb manj kakor pa v novembru.

INDEKS CEN NA DROBNO

V januarju se je splošni indeks cen znižal za 0,9 odstotkov v odnosu na december. Na ta upad so vplivale cene kmetijskih pridelkov, ki so bile za 1,7 odstotka nižje. Cene industrijskih proizvodov so ostale nespremenjene.

Povprečne cene na drobno

Kmetijsko živilski proizvodi

ARTIKEL	Januar 1955	Januar 1956	Indeks- 1955-100
Pšenica	47,3	44,1	93
Riž	223	210	94
Krompir	20,2	20,0	100
Fižol	71	56	79
Čebula	25,4	33,4	131
Jabolka	68	40,6	60
Hruške	—	—	—
Meso goveje	209	221	106
Meso svinjsko	249	258	104
Mast domača	224	389	174
Mast uvožena	224	333	149
Olje	230	342	149
Mleko	36,0	40,8	113
Jajca	20,0	18,1	91
Surovo maslo	547	675	123
Sladkor	145	145	100

Industrijski proizvodi

Volnena tkanina za moške obleke			
od česanega prediva	4.298	4.465	104
Posteljno platno	625	614	99
Cie	326	331	102
Tkanina iz umetne svile za ženske obleke	821	900	110
Moška bombažna srajca	1.188	1.281	108
Čevlji delavski	2.870	2.983	104
Lonec emajlirani od 2 litra	291	291	100
Plug	8.088	9.560	118
Cement	18,2	17,8	98
Lignit	1.963	2.090	106

M. S.

Pripomba: Cene za osnovno mersko enoto.

